

Riigikogu korruptsioonivastase erikomisjoni istungi protokoll nr 70

Tallinn, Toompea, videosild

Esmaspäev, 08. september 2025

Algus 13.15, lõpp 14.51

Juhataja: Anastassia Kovalenko-Kõlvart (esimees)

Protokollija: Airi Ausmees (konsultant)

Võtsid osa:

Komisjoni liikmed: Rain Epler, Mario Kadastik, Irja Lutsar, Stig Rästa, Priit Sibul, Riina Sikkut

Komisjoni ametnik: Anu Kärtner (nõunik)

Puudus: Eerik-Niiles Kross

Kutsutud: Tervisekassa juhatuse liikmed Pille Banhard ja Karl-Henrik Peterson, Tervisekassa nõukogu liige sotsiaalminister Karmen Joller, sotsiaalministri nõunik Riho Peek, Sotsiaalministeeriumi tervishoiu rahastamise poliitika ekspert Lii Pärn, Riigikontrolli peakontrolör Ines Metsalu-Nurminen (2. päevakorrapunkt)

Päevakord:

1. Nädala töökava kinnitamine
2. Tervisekassa vahendite kasutamise läbipaistvus
3. Info ja muud küsimused

1. Nädala töökava kinnitamine

Riigikogu korruptsioonivastase erikomisjoni nädala (08.09.2025-14.09.2025) töökava

Komisjoni istung esmaspäev, 08.09.2025 kell 13.15

1. Nädala töökava kinnitamine
2. Tervisekassa vahendite kasutamise läbipaistvus
3. Info ja muud küsimused

Otsustati:

1.1. Kinnitada nädala töökava (konsensus: Rain Epler, Anastassia Kovalenko-Kõlvart, Stig Rästa, Priit Sibul, Riina Sikkut)

2. Tervisekassa vahendite kasutamise läbipaistvus

Istungi avalik osa on järelvaadatav Riigikogu Youtube'i kanalil ([link videole](#)).

Anastassia Kovalenko-Kõlvart tutvustas külalisi ning sõnas, et arutelu keskmes on Tervisekassa poolt tehtud kulutused motivatsiooni- ja meeskonnaüritustele riigivara valitsemise põhimõtete, sh heaperemeheliku kasutamise, vaatenurgast. Kokku ulatuvad Tervisekassa meeskonnaürituste kulud peaaegu poole miljoni euroni, mis on eriti tundlik

teema olukorras, kus Tervisekassa eelarve puudujääk on 200 miljonit eurot. Komisjon on teinud materjalide saamiseks mitu päringut nii Tervisekassale kui Sotsiaalministeeriumile, seni on saamata Tervisekassa nõukogu protokollid.

Karl-Henrik Peterson selgitas, et Tervisekassa on investeerinud koolitustesse ja meeskonnaüritustesse, kuivõrd juurde on tulnud mitmeid uusi ülesandeid, kuid töötajate arv ei ole proportsionaalselt kasvanud. Seetõttu peab iga töötaja suutma rohkem panustada. Viimase 3–4 aasta jooksul toimunud üleminek teenusepõhisele juhtimisele on olnud fundamentaalne muudatus organisatsiooni juhtimise ja tegevuse osas ning nõudnud ulatuslikke koolitusi ja muutusi töökorralduses. Tervisekassa on üle võtnud perearstiabi korralduse Terviseametilt olukorras, kus on perearstide järelkasv on kriitiline – paljud arstid on pensionieas, kuid uusi lõpetajaid on vähe. See kõik on suurendanud töötajate koormust ning paljude töötajate läbipõlemiseni ja lahkumiseni. Teenusepõhine juhtimine aitab kaasa sellele, et ülesandeid lahendades ei jääda kinni kitsaskohtadesse, sest lahendav tiim on suurem. Uued töötajad vajavad tuge ja koolitust, et ülesannetega toime tulla. Koolituste ja ürituste eesmärk on tugevdada meeskonnatunnet, et töötajad tunneksid üksteist paremini ja julgeksid abi küsida. Näiteks spordiüritused ja tänuüritused aitavad luua tugevat sisekultuuri. Tervisekassa, kui organisatsioon, mis seisab inimeste tervise eest, peab ka ise näitama eeskujut, kuidas oma töötajate heaolu eest hoolitseda.

Anastassia Kovalenko-Kõlvart tõi välja, et Tervisekassa kulutused koolitustele ja üritustele ulatuvad aastas ligikaudu poole miljoni euroni. Kuigi töötajate arv on vähenenud on palgafond kasvanud ja ulatub praegu 12 miljoni euroni ja on miljon eurot rohkem kui enne koondamisi. Ta uuris, miks on palgafond kasvanud samal ajal, kui töötajaid on vähem? Kas palgafondi kasv tuleneb palgatõusust või muudest teguritest? **A. Kovalenko-Kõlvart** sõnas, et komisjon palus enne istungit esitada palgajuhend, mis selgitaks, kuidas töötajate palk kujuneb, kuid seda pole veel komisjonile esitatud.

Karl-Henrik Peterson selgitas palgasüsteemi ja palgafondi kasvu põhjuseid. Palgasüsteem koosneb kahest osast: kuupalgast ja tulemustasust, mis on sarnane paljude teiste organisatsioonidega. Palgafondi kasv ei tulene ainult töötajate arvust, vaid ka vajadusest konkureerida tööjõu pärast kogu Eesti tööturul. Kuigi töötajaid on vähem, on palgafond kasvanud, et säilitada organisatsiooni atraktiivsus tööandjana. Eestis on kuni 30-aastaseid inimesi poole vähem kui varasemates põlvkondades, mis tähendab, et noorte tööjõu osakaal on väike. Tervisekassa peab pakkuma konkurentsivõimelist palka, et noored spetsialistid oleksid valmis organisatsiooniga liituma. Ta tõi välja ka majandusliku surve viidates üldisele hinnatõusule ja elukalliduse kasvule, mis omakorda suurendab vajadust mõistliku palgakasvu järele. Lisaks palgale on oluline investeerida töötajate koolitusse ja arengusse, et nad suudaksid oma tööülesannetega toime tulla ning organisatsioon oleks jätkusuutlik.

Pille Banhard lisas, et eelarveridades kajastuvad ka koondamishüvitised, kuid organisatsiooni peamine fookus on leida ja hoida töötajaid, kes suudaksid väiksema arvu inimestega teha rohkem tööd. Ühe miljoni euro võrra on palgakulu kasvanud võrreldes 2023. aastaga, mis tähendab, et kasv on toimunud kahe aasta jooksul. Tervisekassa tegevuskulud külmutati 2023. aastal neljaks aastaks. Seetõttu tuleb kõik kasvavad kulud katta sisemiste ressursside arvelt, mis suurendab survet eelarvele ja nõuab täiendavat efektiivsust.

Anastassia Kovalenko-Kõlvart rõhutas, et kuigi organisatsioon on töötajaid koondanud, on palgafond siiski kasvanud, mis tekitab küsimusi säästlikkuse väidete osas. Palgasurve ja vajadus koolituste ning meeskonnaürituste järele tulenevad sellest, et väiksem töötajate arv peab toime tulema suurema töökoormusega, mis omakorda suurendab läbipõlemise riski. Koondamised ei ole kulusid vähendanud, vaid muutnud kulude struktuuri – rohkem investeeritakse allesjäänud töötajate arengusse ja heaolusse, et säilitada töövoime ja motivatsioon. Tervisekassa kolis kallimatesse kesklinna ruumidesse, kuigi paljud töötajad teevad kaugtööd. Kuigi varasemad pinnad olid amortiseerunud ja oleksid tulevikus toonud

lisakulusid, tekib küsimus, miks ei kaalutud veelgi soodsamaid alternatiive. Valiku aluseks oli küll võrdlusmomentide analüüs, kuid otsus eelistada kallimaid pindu vajab täiendavat selgitust.

Karl-Henrik Peterson selgitas kontoripinna valiku ja sellega seotud kulude põhjuseid. Üheks oluliseks valikukriteeriumiks oli, et uus kontoripind oleks A-klassi hoone, mis aitab vähendada süsiniku jalajälge ja muid keskkonnamõjusid. Kolimine D-klassi pinnalt kaasaegsesse hoonesse oli osa laiemast keskkonnateadlikust tegevusest. Kuigi tagantjärele võib tunduda, et valikuid oli palju, siis mitmed alternatiivsed pinnad ei olnud ajaliselt kättesaadavad, mistõttu neid ei saanud arvesse võtta. Tervisekassa tegeleb igapäevaselt keeruliste tervishoiu väljakutsetega, sealhulgas infoturbe ja küberturbe küsimustega. Selleks, et töötajad saaksid olla produktiivsed ja motiveeritud, on oluline pakkuda neile kaasaegset ja toetavat töökeskkonda. Kontoripind on osa investeringust inimestesse ja nende töövõimesse.

Anastassia Kovalenko-Kõlvart sõnas, et Tervisekassa kontoripinna valik ja kulutused võivad tekitada õiglustunde riivet, eriti olukorras, kus organisatsioonil on 200 miljoni euro suurune eelarvepuudujääk ja paljud inimesed ei pääse õigel ajal arsti juurde. Keskkonnaargument on küll oluline, kuid võib tunduda kohatu prioriteet võrreldes tervishoiusüsteemi rahastamise kriisiga. Moodsa kontori valik kesklinnas võib jätta mulje, et riigi vara ei kasutata heaperemehelikult, eriti kui paljud töötajad kasutavad kaugtöö võimalust. **A. Kovalenko-Kõlvart** soovis täpsemat ülevaadet otsustusprotsessist, mis puudutab Tervisekassa motivatsiooniüritusi. Kuidas otsustatakse, milline üritus toimub, kus ja millise eelarvega? Kas korraldatakse hange?

Karl-Henrik Peterson selgitas tänuürituste ja muude sarnaste sündmuste korraldamise otsustusprotsessi. Ürituse korraldamise eest vastutab korraldustiim, kes esitab erinevad valikuvariandid ning sõltuvalt ürituse suurusest teeb otsuse portfelli juht, juhtkond või juhatus. Tervisekassa järgib riigihangete seadust (RHS), mille kohaselt kinnisasja kasutamine (nt ööbimine) ei nõua riigihanget (RHS § 11 lg 1 p 7). Väiksemate kulude puhul järgitakse Tervisekassa hankekorda, mille alusel otsustatakse, kas tuleb võtta pakkumisi. Antud ürituse puhul ei tuvastatud erisusi ja protsess oli kooskõlas kehtivate reeglitega. Siseaudit on soovitanud täpsustada mõningaid otsustuskriteeriume, eriti seoses sellega, millal tuleks võtta täiendavaid pakkumisi. **K-H. Peterson** nentis, et avalikkuse õiglustunnet riivanud üritus annab põhjust hinnata tulevikus paremini, kas loodav väärtus on ka avalikkusele arusaadav ja aktsepteeritav.

Anastassia Kovalenko-Kõlvart sõnas, et eelkõneleja poolt viidatud RHS § 11 lg 1 p 7 kinnisvaraerandi kasutamine motivatsiooniürituse korraldamiseks on seaduse meelevaldne tõlgendamine. Riigihangete vaidluskomisjoni ja kohtu praktika näitab, et see erand kehtib näiteks juhtudel kui valitakse spetsiifilist kontoripinda, kuid mitte motivatsiooniürituste korraldamisele. Komisjonile ei ole esitatud analüüsi, mis põhjendaks, miks Taagepera loss oli ainus sobiv valik. Kas selline analüüs koostati ja miks seda ei ole komisjonile esitatud? Kas on tehtud võrdlusanalüüs teiste võimalike ürituse toimumiskohtade osas, mis oleks aidanud hinnata kulutuste põhjendatust ja läbipaistvust?

Karl-Henrik Peterson selgitas, et motivatsiooni- ja tänuürituste korraldamise arutelud on organisatsioonis tavapärased ning erinevaid võimalusi kaalutakse regulaarselt. Ürituste korraldamise osas tuuakse välja erinevad variandid, kuidas ja kus neid läbi viia. Sellised arutelud toimuvad igapäevase töö osana ja on osa organisatsiooni sisekultuurist.

Anastassia Kovalenko-Kõlvart järeldas, et Taagepera lossi valiku osas analüüsi ei tehtud ja RHS erandi (§ 11 lõige 1 p 7) tõlgendamine motivatsiooniürituse kontekstis on olnud meelevaldne ja vastuolus kehtiva kohtupraktikaga. Kohtupraktika ja riigihangete vaidluskomisjoni seisukohad näitavad, et erand kehtib spetsiifilistele kontoripindadele, mitte meelelahutusprogrammide või motivatsiooniüritustele. Kuigi Taagepera loss võis

pakkuda teenuseid pakettina (nt toitlustus, koristus), ei tehtud riigihanget ka meelelahutusliku programmi osas (nt ansambli esinemine), mis oleks olnud nõutav. Esitatud asjaolude põhjal võib järeldada, et RHS-i ei ole korrektselt järgitud, eriti ürituse meelelahutusliku osa osas.

Karl-Henrik Peterson selgitas, et kõik ülejäänud kulud seoses motivatsiooniüritusega jäid alla riigihangete piirmäära, mistõttu nende osas riigihanget ei korraldatud. Kulukamate teenuste puhul (nt toitlustus, majutus vms) võeti mitu pakkumist, vastavalt Tervisekassa riigihangete korrale, mis näeb ette pakkumiste võtmise teatud kulupiiride ületamisel.

Anastassia Kovalenko-Kõlvart viitas, et Tervisekassa sisekorra kohaselt on väikehange 15 000 – 30 000 EUR ja küsis, kas kogu motivatsiooniürituse meelelahutusprogramm jäi tõepoolest alla 15 000 euro, mis võimaldaks selle korraldamist ilma pakkumisi võtmata?

Karl-Henrik Peterson vastas, et kogu meelelahutusprogramm jäi alla 15 000 euro.

Rain Epler küsis, kas Tervisekassa on jõudnud järeldusteni, milliseid protsesse või otsuseid oleks vaja parandada või muuta arvestades avalikku kriitikat ja kulude jaotust (nt suhtekorraldus, reklaam, üritused)?

Karl-Henrik Peterson vastas, et Tervisekassa tegutseb õppiva organisatsiooni põhimõttel, kus vigade tuvastamine ja nende parandamine on osa juhtimisprotsessist. Plaanis on täiendada riskijuhtimise protsessi, sh hinnata paremini mainekahju riske ning ürituste ja arenduste tasuvust – mitte ainult kulude, vaid ka ootuspärase väärtuse kaudu. Samuti on plaanis parandada otsustusprotsesse, arvestada paremini avalikkuse ootustega ning tagada, et tulevased valikud oleksid läbipaistvamad ja mõjusamad.

Anastassia Kovalenko-Kõlvart küsis, kuidas käib suhtlus juhatuse ja nõukogu vahel ning, mis põhjusel ei ole komisjonile saadetud nõukogu istungite protokolle, kuigi komisjon avaldas selleks soovi?

Karmen Joller vastas, et osa protokollides käsitletud teemadest on mõeldud ainult asutusesiseseks kasutamiseks ja kui komisjon täpsustab oma küsimusi protokollide kohta, saab neile vastused anda. Vajadusel saab protokollid esitada, kuid peab kindel olema, et neid käsitletakse vastavalt.

Anastassia Kovalenko-Kõlvart sõnas, et komisjoni töös on kasutatud asutusesiseseks kasutamiseks määratud dokumente, ka selliseid, millega on tutvutud kohapeal. Näiteks riikliku lennuettevõtte Nordica materjalidega tutvusid Riigikogu liikmed nii. Komisjoni peamine huvi on mõista, kuidas toimub infovahetus juhatuse ja nõukogu vahel. Nordica näitel oli suurim probleem see, et nõukogul puudus ülevaade juhatuse rahakasutusest ja väärtustest, kuna juhatuse infot ei jaganud ja nõukogu ei osanud küsida. Sarnaseid probleeme on esinenud ka teistes riiklikes äriühingutes. Komisjoni soov tutvuda Tervisekassa nõukogu protokollidega tuleneb vajadusest hinnata, kui teadlik on nõukogu Tervisekassa kuludest ja üritustest, näiteks 500 000 euro suuruse eelarvega motivatsiooniüritustest. Veel on oluline mõista, kuidas toimub riigivara valitsemine, kuna nõukogudes osalevad ka ministrid, kelle ülesanne on tagada heaperemehelik riigivara kasutamine.

Karl-Henrik Peterson sõnas, et Tervisekassa eelarveprotsess on mitme etapiline. Eelarve projekti - sealhulgas tegevuskuludid, arutatakse ja kinnitatakse kolmel erineval nõukogu koosolekul enne eelarve lõplikku vastuvõtmist. Nõukogu juures tegutseb ka auditikomitee, mis kinnitab siseaudiitori aastaplaani. Viimase kolme aasta jooksul on siseaudit läbi viinud 21 auditeerimist. Auditikomitee jälgib tegevusplaani täitmist ning selle kaudu juhib ka nõukogu teadlikkust. Lisaks viiakse auditeid läbi ka väliste audiitorite poolt, kes omavad kogemust teistes asutustes. See praktika annab juhatusele, nõukogule ja auditikomiteele kindlust, et rakendatud praktikad on tõhusad ning audiitorid oskavad anda soovitusi nende põhjal.

Pille Banhard lisas, et Tervisekassa valmistab ette eelarve järgneva aasta jaoks, kuid finantsaruandlust ja ülevaated esitatakse nõukogule kogu aasta vältel. Nõukogu koosolekutel tutvustatakse põhjalikke kvartali-, poolaasta-, üheksa kuu ja majandusaasta aruandeid, mille kohta nõukogu liikmed saavad esitada küsimusi. Lisaks toimub igal aastal finantsaudit, mille viib läbi audiitorbüroo. Audit hõlmab finantstulemuste hindamist ning tehingute seaduslikkuse kontrolli. Audiitor esitab oma kokkuvõtte auditikomiteele ning majandusaasta aruanne esitatakse nõukogule kinnitamiseks. Kõik need arutelud toimuvad ametlikel nõukogu kohtumistel.

Anastassia Kovalenko-Kõlvart soovis saada sotsiaalministri kommentaari ministri teadlikkuse kohta kuluridade osas. **A.Kovalenko-Kõlvart** viitas, et osa teabest on küll meedias kajastatud, kuid soovib teada, kui palju minister ise teadis kuludest ning palus selgitada, kas nüüd on plaanis suurendada järelevalvet ja, kas nõukogu peaks oma järelevalvefunktsiooni senisest aktiivsemalt täitma.

Karmen Joller selgitas, et on ministrina ametis alates 25. märtsist ning Tervisekassa suveürituste ja kolimise plaanid olid tehtud enne tema ametiaega. Need teemad ei olnud koosolekutel jutuks, kuna nõukogu esimene koosolek toimus aprillis ja järgmine oli plaanitud augustiks. Kuna meediasse jõudsid juba arvamused, kavatses ta augusti koosolekul neid käsitleda ja küsida täpsemaid andmeid. Ta rõhutas, et tervishoius olevat raha tuleb kasutada otstarbekamalt, mitte ainult tegevuskulude osas, vaid laiemalt. Seda seisukohta on jaganud ka teised eksperdid ja arstid. Plaanis on arutada tervisekassa rahakasutust ja suunamuutust, kuigi seni ei ole Tervisekassale otseselt etteheiteid olnud – kulud on püsinud kokkulepitud piirides. **K.Joller** tõi välja, et kulude kasv algas juba 2019. aastal, kui ministeeriumi juhtis Keskerakond. Ta tunnistas, et arstina saab ta paremini hinnata kulude põhjendatust ning soovib rohkem järelevalvet ja suunamuutust rahastamises. Tervisekassa tegevuskulud on jäänud kokkulepitu piiresse. **K.Joller** kiitis nõukogu töö sisukust ja kriitilisust oma ametiajal – otsuseid ei ole tehtud kergekäeliselt, mitmeid ettepanekuid on tagasi lükatud või ümber tehtud. Tervisekassa suunamuutus ja rahastuse reform võtab aega mitu aastat. Ta rõhutas, et uued andmed ja teadmised tervishoiu ja sotsiaalsüsteemi ühendamise kohta on alles hiljuti kättesaadavaks saanud. **K.Joller** sõnas, et tema eesmärk on saavutada sama raha eest rohkem tervist, arvestades ka tervishoiutöötajate rahulolematust senise rahastussüsteemiga.

Anastassia Kovalenko-Kõlvart tõi välja, et Tervisekassa juhatuse esimehe kuupalk on 9898 eurot ning juhatusele maksti 71 000 eurot tulemustasu, sh juhatuse esimehele, kes on tänaseks tagasi astunud. Kas selline tasude maksmine on kooskõlas otstarbeka eelarvekasutusega? Miks aprillikuu nõukogu koosolekul ei mainitud suvepäevade kulusid ega uusi ametiruumi? Mis hetkest alates hakkasid koosolekud uutes ruumides toimuma?

Karmen Joller selgitas, et juhatuse tulemustasu maksmine põhines eelnevalt kinnitatud tulemuskaardil, mis oli kokku lepitud eelmise ministri ajal. Ta tõi välja, et ministrina ei saa ta tagantjärele muuta varasemaid kokkuleppeid ega eelmise aasta tulemuskaarti. Eelnevalt kinnitatud tulemuskaardi ambitsioonid ei olnud K. Jolleril hinnangul piisavalt ambitsioonikad, mistõttu oli plaanis augustis need ümber vaadata ja juhatusega uued eesmärgid kokku leppida. Juhatuse vahetumise tõttu lükati see edasi. Suvepäevade ja jõulude pidamine on aastatepikkune traditsioon ning nende korraldamine ei kuulu nõukogu esimehe pädevusse, välja arvatud juhul, kui tekivad kahtlused. Kahtlused tekkisid alles siis, kui teema jõudis meediasse. **K.Joller** tunnistas, et suvepäevade maksumus riivas ka tema õiglustunnet, kuid juhatuse esimees võttis vastutuse ja tunnistas olukorda. Ta rõhutas, et minevikku muuta ei saa, on võimalik edasi liikuda ning eesmärk on suunata tervishoiu rahastus selliselt, et iga inimene saaks rohkem kasu – kvaliteetsemat ravi õigel ajal ja õige spetsialisti juures.

Anastassia Kovalenko-Kõlvart küsis, kas tulemustasu maksmine oli põhjendatud kui tulemuskaardi eesmärgid tegelikult ei olnud täidetud? Ta viitas meedias toodud analüüsile, mis näitas, et juhatuse ei saavutanud seatud eesmärgi, kuid tulemustasu maksti siiski välja. Millal sai minister teada uute büroopindade kasutuselevõttust ning, kas oli võimalik hinnata valiku mõistlikkust? Kas Taagepera lossis toimunud ürituse korraldamiseks oleks pidanud

läbi viima hanke?

Karmen Joller tunnustas ajakirjanduse tähelepanelikkust ja tööd ning rõhutas, et tulemuskaardi täitmist hindas auditikomitee, mis allub nõukogule. Auditikomitee hinnangul oli tulemuskaart hästi täidetud ning nõukogul ei ole olnud põhjust kahelda komitee pädevuses. Auditikomiteel oli ligipääs kõigile vajalikele dokumentidele ja infole, mistõttu nõukogu toetub nende hinnangule. Hanke teemat tuleks täpsemalt uurida ning see võib olla ülesanne, mis antakse auditikomiteele. Nõukogu koosolek toimus uues büroos ning K. Joller plaanis büroo osas tehtud valikust rääkida 22. augustile 2025 planeeritud koosolekul. Taagepera lossis toimunud ürituse osas selgitati nõukogule, et ürituse korraldamiseks ei olnud vaja hanget teha, kuid nõukogu vaatab veel seda, samuti auditikomitee.

Priit Sibul soovis sotsiaalministrile edu ning samal ajal tunnustas varasemaid ministreid, kes on tema hinnangul samuti tegutsenud siira sooviga suunata tervishoiuraha inimeste hüvanguks. Ta rõhutas, et ministrite eesmärgid on olnud sarnased, kuid nende töö tulemuslikkust saab hinnata alles tagantjärele. Kuidas on nõukogus eelarvet arutades kajastatud kuluread, näiteks suve- ja jõuluüritused ning haridusliku sisuga siseüritused. Kas need on eelarves eraldi välja toodud või üldistatud? **P.Sibul** viitas rahandusminister Jürgen Ligi seisukohale, et palk tuleks maksta rahas, mitte hüvede kaudu ja küsis, kas tervisekassa nõukogus on aktsepteeritud seisukoht, et madalat palka võiks kompenseerida ürituste ja sündmustega? Kas tulemuskaardi täitmisest sõltub ainult juhatuse esimehe palk või ka teiste töötajate?

Karl-Henrik Peterson selgitas, et tulemuskaart mõjutab kõigi Tervisekassa töötajate tulemustasu. Ta tõi esile, et inflatsioon on olnud kõrge ning inimeste subjektiivne tunnetus hinnatõusust võib olla veelgi raskem kui ametlikud inflatsiooninäitajad. Seetõttu viitas ta teisele mõõdikule, mis peegeldab paremini inimeste igapäevast kogemust, näiteks poes käies. Motivatsiooniüritusi ei käsitleta kui lisaraha või palgakompensatsiooni, vaid need on mõeldud meeskonnatunde ja koostöö tugevdamiseks inimeste omavahelisse emotsionaalsesse sidemesse investeerimiseks. Selline üksteise toetamine ei ole alati otseselt mõõdetav, kuid on oluline, et tiimiliikmed saaksid üksteist aidata, eriti keerulistel hetkedel.

Pille Banhard andis ülevaate, kuidas toimub Tervisekassa eelarve planeerimine. Eelarve esimene lugemine toimub tavaliselt augustis, kus käsitletakse nelja aasta finantsproгноosi ja koostatakse Tervisekassa eelarvepositsioon, mille minister esitab Vabariigi Valitsusele riigieelarve läbirääkimisteks. Teine lugemine toimub novembris ja kinnitamine toimub jaanuaris pärast riigieelarve kinnitamist. Nõukogus ei käsitleta tegevuskulusid väga detailselt, kuid arutatakse läbi suuremad kuluread nagu töötasud, majandamiskulud ja IT-kulud. Selgitatakse, miks mõni kulu kasvab või kahaneb. Spetsiifilised arutelud, näiteks koolituskulude või muude majandamiskulude osas, toimuvad portfelli juhtide ja juhatuse tasemel, mitte nõukogus.

Rain Epler viitas vastukäivatele väidetele eelpool ning soovis teada, kas suhtlus juhatuse ja nõukogu vahel on aktiivne või mitte? **R. Epler** pidas vajalikuks, et Tervisekassa saadab komisjonile küsitud materjalid.

Karmen Joller selgitas, et on kohtunud Tervisekassa juhatusega mitmel korral, aprillis ja juulis toimusid arutelud arengukava üle, kusjuures juuli kohtumine oli strateegiakoosolek, mitte ametlik nõukogu koosolek, mistõttu seda ei protokollitud. Seal tutvustas juhatuse uut strateegiat, mille osas nõukogu liikmetel oli mitmeid vastuväiteid ja paluti teha muudatusi. Lisaks toimus erakorraline nõukogu koosolek seoses suvepäevade skandaaliga ning 22. augustil korraline koosolek, kus aktsepteeriti üldist suhtumist.

Rain Epler soovis täpsustada, kas koosolek, mis oli küll ametlik, aga ei protokollitud, kas selle koosoleku vältel ei mainitud üritust ega kutsutud ministrit sellel osalema? Kas arutelud keskendusid täielikult arengukavale, isegi pauside ajal?

Karmen Joller selgitas, et teda ei kutsutud üritusele ning tal on hea meel, et ta seal ei käinud.

Anastassia Kovalenko-Kõlvart küsis täpsustavalt Tervisekassa kulude ja rahastamispõhimõtete kohta. 2025. aastal on kulutatud 250 000 eurot üritustele ja 243 000 eurot koolitustele. Samal ajal on palgafond kasvanud miljoni euro võrra, kuigi töötajate arv on vähenenud. Ta tõi välja, et kuigi koolitusi ja motivatsiooniüritusi peetakse olulisteks, ei pakuta samas mahus motivatsioonitegevusi näiteks õdedele ja päästjatele. Kas Tervisekassa kulud on olnud proportsionaalsed ja kas nõukogu peaks neid üksikasjalikumalt analüüsima ning andma uued suunised edaspidiseks?

Karmen Joller rõhutas, et Tervisekassa nõukogu peamine ülesanne on määrata strateegilisi suundi ning tegevuskuludesse sekkutakse vaid probleemide korral. Tegevuskulud moodustavad Tervisekassa eelarvest vaid 0,94%, mis on alla Euroopa Liidu keskmise. Kuigi kulutused on olnud ajale kohati mitte vastavad, on juhtkond ise juba hakanud neid üle vaatama. Olulisem on ülejäänud 99% tervishoiu eelarvest, kus nõukogul on suurem roll. Näiteks õdede keskmine palk on Eestis üle riigi keskmise ja tervishoiutöötajate palgad on viimastel aastatel kasvanud umbes 33%. Lahkumiste põhjuseks meditsiinis ei ole palk, vaid töökorraldus ja suhted töökohal, mida Tervisekassa võiks rahastusega parandada. Arenguseire Keskuse analüüsis tuuakse välja, et tervishoiukulude suurimad komponendid on palk ja uuringute maht. Uuringute tegemisel tuleb leida optimaalne tasakaal, sest liiga palju uuringuid võib olla sama kahjulik kui liiga vähe uuringuid. Tasakaalu puudumine mõjutab negatiivselt ka arstide ja õdede rahulolu. Maksumaksja raha peab tagasi jõudma inimeste tervisesse ning igauhe haridus ja vaatenurk mõjutab, kuidas neid küsimusi nähakse.

Anastassia Kovalenko-Kõlvart rõhutas, et kuigi Tervisekassa tegevuskulud moodustavad alla ühe protsendi kogu eelarvest, peab ka see osa olema kasutatud heaperemehelikult ja õiglaselt. Igasugune ebaõiglane või ebaproportsionaalne kulutamine tuleb üle vaadata.

Riina Sikkut tõi välja, et kuigi tulemuskaart ja nõukogu otsused on veebis kättesaadavad, on oluline neid ka sisuliselt mõista. Tervisekassa juhatuse esimees on võtnud vastutuse, aga avalikkuse õiglustunne sai riivatud. Kuigi avaliku sektori kulud (nt suvepäevad, jõulupeod) pakuvad meedias huvi, ei peaks ministri roll olema konkreetsete koolituste või ürituste otsustamine. Samas tuleb tagada, et maksumaksja raha kasutatakse vastutustundlikult ja kulud on kontrolli all. Tervisekassa tegevuskulude osakaal on ajas langenud, mis viitab tõhusamale kasutusele. Tervisekassa pole loonud uusi ametikohti, mis on silmapaistev saavutus avalikus sektoris. Ta rõhutas, et juht peab saama kujundada organisatsioonikultuuri, kuid selleks on vaja avalikkuse usaldust. Rahulolu tervishoiuteenustega on viimastel aastatel märkimisväärselt vähenenud, mis viitab kättesaadavuse probleemidele. **R.Sikkut** soovis Tervisekassale jõudu mainekahju riski maandamisel ja usaldusväarsuse kasvatamisel, et organisatsioon saaks oma ülesandeid edukalt täita.

Anastassia Kovalenko-Kõlvart väljendas muret seoses 143 000 eurot maksva ürituse korraldamisega ilma riigihanketa, viidates sellele, et ürituse korraldamiseks kasutatud RHS § 11 lg 1 p 7 erandi rakendamine ei olnud õiguspärane. Ta rõhutas, et RHS niisuguse tõlgendamise käsitlemine kuulub komisjoni pädevusse, kuna hankemenetluse puudumine suurendab huvide konflikti riski, mida toetab ka kohtupraktika.

Riina Sikkut nõustus, et seadust tuleb järgida ning keegi ei tohiks sellest mööda hiilida. Kuigi seaduslikkus on oluline, ei peaks korruptsioonivastase erikomisjoni töö langema liialt operatiivsete otsuste tasemele, vaid keskenduma suurematele põhimõtetele ja suunistele.

Anastassia Kovalenko-Kõlvart sõnas, et isegi kui tegemist on üritusega, mille maksumus on 143 000 eurot, ei tohi RHS erisusi meelevaldselt käsitleda. Selline käitumine võib tekitada huvide konflikti. **A.Kovalenko-Kõlvart** palus Riigikontrolli poolset kommentaari, kuna probleemid Tervisekassas võivad olla ka mujal kui ainult koolituste ja üritustega seotult.

Ines Metsalu-Nurminen sõnas, et Riigikontroll on viimase viie aasta jooksul teinud kaheksa auditit, kus üks auditeeritav on olnud Tervisekassa ning hetkel on käimas kaks uut auditit.

Varasemad auditid on käsitlenud näiteks hambaravihüvitist, kiirabi korraldust, tervishoiuteenuste kvaliteeti ja finantside haldamist. Samuti on uuritud, kuidas Tervisekassa jälgib teenuste rahastamist ja kvaliteeti. Tegevuskulud ei ole seni olnud Riigikontrolli fookuses, kuna need moodustavad väikese osa eelarvest, samas ka nende puhul on oluline säästlik ja sihipärane kasutamine, mille eest vastutavad eelkõige juhatus ja nõukogu. Juhatus peab hindama projektide mõistlikkust ja sobivust eelarvesse, nõukogu aga suunama üldist kulupoliitikat. Riigikontroll pole konkreetset hanget auditeerinud, kuid viidatud erandi kasutamine (RHS § 11 lg 1 p 7) tekitab kahtlusi. Ta soovitas selles osas seisukohta küsida riigihangete valdkonna eest vastutavalt Rahandusministeeriumilt. Mõnikord ei pruugi nõukogu olla piisavalt informeeritud juhatuse otsustest, mis võib viia tagantjärele lahendatavate üllatusteni. See on õppekoht Tervisekassale, et parandada infovahetust ja eelarveprotsessi läbipaistvust.

Anastassia Kovalenko-Kõlvart tunnustas Riigikontrolli ülevaadet ja pidas vajalikuks RHS § 11 lg 1 p 7 kohaldamise osas konsulteerida Rahandusministeeriumiga. **A.Kovalenko-Kõlvart** tänas külalisi.

Mitteavalik osa istungist

3. Info ja muud küsimused

Komisjoni liikmed arutasid komisjoni plaane sügisistungijärguks.

(allkirjastatud digitaalselt)
Anastassia Kovalenko-Kõlvart
juhataja

(allkirjastatud digitaalselt)
Airi Ausmees
protokollija